

Оксана Костащук
кандидат педагогічних наук, доцент,
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича,
Україна
o.kostaschuk@chnu.edu.ua

Oksana Kostashchuk
Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Yurii Fedkovych Chernivtsi National University
Ukraine
o.kostaschuk@chnu.edu.ua

ВИХОВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ЧЕСТІ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА В УМОВАХ ОСВІТНІХ ЗМІН

EDUCATION OF PROFESSIONAL HONOR OF A MODERN TEACHER IN THE CONDITIONS OF EDUCATIONAL CHANGE

Модернізація національної системи освіти на засадах особистісно зорієнтованого підходу, запровадження освітніх змін, що передбачені Концепцією нової української школи – безумовно, посилюють увагу до професійної підготовки сучасного педагога, до формування його фахової компетентності. Саме тому, актуальним нині виступає виховання у вчителя таких професійно значущих якостей, які б визначали його морально-духовну поведінку, культуру; забезпечили б прояв гуманістичних і професійних цінностей; виступали б однією з провідних умов готовності педагога до налагодження активної партнерської взаємодії в освітньому процесі.

В умовах освітніх змін, пріоритетного значення в розбудові Нової української школи набуває формування у сучасного педагога, як суб'єкта освітньої діяльності, системи загальнолюдських моральних цінностей.

Сьогодні, значущість підготовки сучасного вчителя, розкрито у низці нормативних документів. Це такі документи, як: «Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», Концепція «Нова українська школа», Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді, Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року та ін.». Сучасному педагогу, який є прикладом для наслідування для своїх учнів, носієм загальнолюдських цінностей та переконань, людиною високої культури та поведінки – повинні бути притаманні такі професійно значущі якості як доброзичливість, справедливість, відповідальність, толерантність, тактовність та, безумовно, почуття професійної честі.

Останнім часом проблема виховання професійної честі педагога перебуває в центрі уваги багатьох науковців. Так, у працях І.Беха, Н.Боритко, Г.Васяновича, І. Зязюна, С. Гончаренка, В.Киричок, Н.Рудась, В.Рибалки, К.Чорної та ін. віднаходимо категорію честі як моральної свідомості, яка розкриває ставлення людини до самої себе і відношення до неї з боку суспільства.

Дослідник Н. Боритко ключову дефініцію нашого дослідження «професійну честь» трактує як «основний показник сформованості виховної позиції учителя» [1,с.87]. Як «внутрішнє ставлення до себе як суб'єкта діалогічної взаємодії з іншими учасниками педагогічного процесу, що базується на усвідомленні своєї професійно-особистісної значущості, яка проявляється в здатності «бути потрібним іншим» учасникам діалогу», розглядає професійну честь Н.Рудась [6,с.12].

Нам імпонує думка відомого українського науковця, педагога Г.Васяновича, який честь педагога вбачає у добрих вчинках, славі, доброму імені вчителя, який зазнає визнання з боку суспільства та усіх учасників освітнього процесу (колеги-вчителі, адміністрація школи, учні, батьки). Однак, як зазначає педагог, професійну честь вчителя можуть знівелювати заздрість, гордіня та відсутність скромності [2].

Цінними для нас, також, є погляди В.Рибалки, який професійну честь учителя визначає як ставлення до вихованців як до найвищої цінності, а вияв потенційних можливостей учнів розглядає ключовими в освітньому процесі [5,с.209].

Отож, узагальнюючи погляди науковців на окреслену проблему, професійну честь педагога трактуємо як «особистісно-професійну якість, що виявляється у процесі виконання професійних обов'язків, визначає гідну поведінку у ставленні до суб'єктів педагогічної взаємодії та визнає дитину як найвищу цінність, а також зазнає суспільної оцінки й визнання [3].

На нашу думку, професійна честь, - це, насамперед, інтеграція моральних цінностей та якостей, що визначають ставлення особистості педагога до себе як фахівця та формують стиль професійної педагогічної поведінки.

На основі здійсненого науково-методологічного аналізу феномену професійної честі педагога виокремлюємо основні характеристики:

- 1) «здатність розуміти міру відповідальності за певну ділянку роботи, робити все, щоб не занепасти себе в очах оточуючих, що є важливим показником моральної зрілості особистості;
- 2) відповідальне та глибоко усвідомлене ставлення до своїх професійних обов'язків, гідна поведінка у ставленні до суб'єктів педагогічної взаємодії, любов до дітей та визнання дитини як найвищої цінності;
- 3) вольова готовність гідно виконувати свої професійні обов'язки в будь-яких умовах, у будь-який час»[3].

Професійна честь педагога виступає тим моральним стимулом, який спонукає його до ідеального виконання своїх професійних обов'язків.

Таким чином, виховання професійної честі сучасного педагога – це процес становлення фахівця компетентного, який вміє виконувати намічені цілі та долати певні професійні труднощі; здатен орієнтуватися у життєвих реаліях; відповідає за свої слова та вчинки; вболіває за свою професійну результативність; вміє реалізувати власний потенціал у професійній діяльності.

Література

1. Борытко Н.М. Педагог в пространствах современного воспитания / науч. ред. Н.К.Сергеев. – Волгоград: Перемена, 2001. – 214с.
2. Васянович Г. П. Педагогічна етика. Львів: Норма, 2005.
3. Костащук О.І. Виховання професійної честі у майбутніх учителів. (Дис. канд. пед. наук). Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2017.
4. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. К.: Міністерство освіти і науки України, 2016. 40 с.
5. Рибалка В. В. Аксиологічні основи психологічної культури особистості: навчально-методичний посібник / Валентин Рибалка – К. : АПН України, Ін-т пед. освіти і освіти дорослих; Ін-т обдарованої дитини; АПН і МОН України, Укр. наук. - ме-тод. центр практ. психології і соц. роботи; Чернівці: «Технодрук», 2009. - 228 с.
6. Рудась Н.К. Воспитание профессионального достоинства будущего учителя в процессе обучения дисциплинам предметной подготовки в вузе:/Н.К.Рудась Автореф. дис. на соиск. учен. степ. к.п.н.: Спец. (13.00.08) / Н.К. Рудась. [Волгогр. гос. пед. ун-т]. - Волгоград: 2003. - 23с.

